

Դանիելի գիրք — Քառասուններեքերորդ համար

Բիբլիական մարգարեության մեջ ամայության պղծության խորհրդանիշի բացահայտումը

Jeff Pippenger

2024-01-07

Պողոսի կողմից հեթանոսական Հռոմի նույնացումը որպես այն իշխանություն, որ գսպեց պապականությանը՝ մինչև 538 թվականին իշխանության գլուխ բարձրանալը, դարձավ այն վկայությունը, որի հիման վրա Ուիլյամ Միլլերը Դանիելի գրքում հաստատված համարեց, որ «ամենօրյան» ներկայացնում է հեթանոսությունը: Ուիլյամ Միլլերի սխեման հիմնված էր ամայացնող երկու իշխանությունների վրա՝ հեթանոսությանը հաջորդող պապականությամբ: Այդ սխեմային ի նպաստ Միլլերի ամենակարևոր հայտնագործությունը Պողոսի վկայությունն էր Բ Թեսաղոնիկեցիներ, երկրորդ գլխում, որտեղ Պողոսը ցույց է տալիս, որ պապականության վրա դրված արգելքը, որ առաջացել էր հեթանոսական Հռոմի կողմից, պիտի վերացվեր, որպեսզի «մեղքի մարդը» դրվեր Աստծո տաճարում՝ իրեն ցույց տալով, թե ինքն է Աստված:

Դանիելի գրքում «մշտականի» խորհրդանիշը, որը ներկայացնում է հեթանոսությունը, միշտ հետևելու է պապականության խորհրդանիշով՝ լինի այն ներկայացված որպես ամայացման հանցանք, թե որպես ամայացման պղծություն: Սակայն Քրիստոսի այն զգուշացման մեջ, որ վերաբերում էր քրիստոնյաներին՝ Երուսաղեմի պաշարման և կործանման առնչությամբ, որը տեղի ունեցավ մ.թ. 66-ից 70 թվականների երեքուկես տարիների ընթացքում, Քրիստոսը «ամայացման պղծությունը, որի մասին ասաց Դանիել մարգարեն» հիշատակեց որպես այն նշանը, որով Երուսաղեմում գտնվող քրիստոնյաները պետք է անմիջապես փախչեին: Պատմությունը վկայում է, որ այդ նշանը ոչ թե պապական Հռոմի, այլ հեթանոսական Հռոմի խորհրդանիշն էր: Եթե հավատարիմները պիտի խուսափեին պաշարումից և կործանումից, ապա նրանք պետք է ճանաչեին այդ նշանը: Արդյո՞ք «ամայացման պղծությունը, որի մասին ասաց Դանիել մարգարեն», հեթանոսական Հռոմի՞ խորհրդանիշն է, թե՞ պապական Հռոմի:

Ուրեմն երբ տեսնեք Դանիել մարգարեի միջոցով ասված ամայացման գարշելիությունը կանգնած սուրբ տեղում (ով որ կարդում է, թող հասկանա), այն ժամանակ թող Հրեաստանում եղողները փախչեն լեռները. ով տանիքի վրա է, թող վար չիջնի՝ իր տնից որևէ բան վերցնելու համար. և ով արտում է, թող հետ չդառնա՝ իր հանդերձները վերցնելու համար: Բայց վա՛յ հողիներին և կաթ տվողներին այն օրերին: Աղոթեցե՛ք, որ ձեր փախուստը չլինի ձմռանը և ոչ էլ շաբաթ օրը, որովհետև այն ժամանակ պիտի լինի մեծ նեղություն, այնպիսին, ինչպիսին չի եղել աշխարհի սկզբից մինչև հիմա, և այլևս երբեք չի լինելու: Եվ եթե այն օրերը չկրճատվեին, ոչ մի մարմին չէր փրկվի. Բայց ընտրյալների համար այն օրերը պիտի կրճատվեն: Մատթեոս 24:15–22:

Քույր Ուայթը մեկնաբանում է, թե ինչպես այս նախագգուշացումը իրականացավ Երուսաղեմի կործանման պատմության մեջ՝ մ.թ. 66-ից մինչև 70 թվականները, և նա ցույց է տալիս, որ դրոշը, այսինքն՝ հռոմեական բանակի դրոշանիշը, այն նշանն էր, որի հիման վրա Երուսաղեմում դեռևս գտնվող քրիստոնյաները պետք է փախչեին: Ուրեմն «պղծության գարշելիքը, որի մասին ասել է Դանիել մարգարեն», հեթանոսական Հռոմն էր, թե՛ պապական Հռոմը, ինչպես Միլլերը հիմնեց իր համակարգը:

Ուիլյամ Միլլերը առաջնորդվեց՝ հասկանալու Հռոմի երկու դրսևորումները (հեթանոսականին, որին հաջորդում էր պապականը), սակայն իր ապրած պատմական իրադրության պատճառով նա հարկադրված էր երկու թագավորություններն էլ դիտել որպես մեկ թագավորություն: Եվ, անշուշտ, դրանք մեկ թագավորություն են, սակայն միևնույն ժամանակ ներկայացնում են իրար հաջորդող երկու թագավորություններ: 1798 թվականի մարգարեական պատմությամբ պարտադրված՝ Միլլերը պետք է Հռոմին անդրադառնար նախևառաջ որպես մեկ թագավորության: 1798 թվականին Միլլերը հավատում էր, որ Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստը մոտավորապես քսանհինգ տարի ապագայում է: Նա լիովին գիտեր, որ պապական Հռոմը 1798 թվականին մահացու վերք էր ստացել: Միլլերի համար պապական Հռոմից հետո այլ երկրային թագավորություններ չկային, որովհետև Քրիստոսը շուտով վերադառնալու էր:

Պատմության այն փուլում, ուր գտնվում էր Միլլերը, նա հասկանում էր, որ Դանիելի երկրորդ գլխի արձանը ներկայացնում էր չորս երկրային թագավորություններ, որովհետև հենց այդ մասին էր վկայում Դանիելը:

Եվ չորրորդ թագավորությունը երկաթի պես զորեղ պիտի լինի, որովհետև երկաթը փշրում և հնազանդեցնում է ամեն ինչ. և ինչպես երկաթը, որ ջարդում է այս ամենը, այնպես էլ նա պիտի փշրի և խորտակի: Իսկ քանի որ դու տեսար ոտքերը և մատները՝ մասամբ բրուտի կավից և մասամբ երկաթից, թագավորությունը բաժանված պիտի լինի, բայց նրա մեջ երկաթի զորությունից պիտի լինի, որովհետև դու տեսար երկաթը խառնված ցեխակավին: Դանիել 2:40, 41:

Միլլերը հասկանում էր, որ գոյություն ունեին միայն չորս թագավորություններ, և չորրորդ ու վերջին թագավորությունը Հռոմն էր, որը, ինչպես նա գիտեր՝ պատմությունից, հեթանոսական Հռոմն էր, որին հաջորդել էր պապական Հռոմը: Միլլերի համար չորրորդ թագավորությունը, Դանիելի խոսքին համապատասխան, «բաժանված» էր, սակայն Միլլերի համար այդ բաժանումը ներկայացնում էր միայն Հռոմի թագավորության բառացի և հոգևոր կողմերի միջև եղած տարբերությունը: Նա ճիշտ էր, սակայն նրա ըմբռնումը սահմանափակ էր:

Միլլերը չտեսավ, որ հեթանոսական և պապական Հռոմի բաժանումը հիմնված էր այն բաժանման վրա, որի ճանաչման համար Պողոսը բարձրացվեց: Պողոսը (և Հովհաննես Մկրտիչը) ցույց տվեցին, որ խաչի ժամանակաշրջանում բառացին պետք է անցում կատարեր դեպի հոգևորը: Առանց այդ հասկացողության՝ Միլլերը հարկադրված էր ընդունելու, որ Հռոմը, ըստ էության, մեկ թագավորություն էր, որն ուներ երկու փուլ: Եվ, իհարկե, նա ճիշտ էր (բայց սահմանափակ կերպով): Նա չէր կարող տեսնել, որ հոգևոր

Հոռմը ներկայացված էր բառացի Բաբելոնով, որովհետև հոգևոր Հոռմը (պապականությունը) նաև հոգևոր Բաբելոնն է:

Բառացի Բաբելոնը, որպես Դանիել 2-ում ներկայացված չորս թագավորություններից առաջինը, պիտի նախապատկերեր չորրորդ թագավորությունը, որովհետև առաջինը միշտ նախապատկերում է վերջինը: Հեթանոսական Հոռմը նախապատկերվել էր Բաբելոնով, սակայն թե՛ հեթանոսական Հոռմը, թե՛ Բաբելոնը նախապատկերում էին հոգևոր Հոռմը (պապականությունը): Ուստի պապականությունը հինգերորդ թագավորությունն էր, և այն ներկայացված էր Բաբելոնով: Սա հիմնական պատճառներից մեկն է, թե ինչու Քույր Ուայթը համեմատում է բառացի Իսրայելի յոթանասունամյա գերությունը Բաբելոնում՝ հոգևոր Իսրայելի հազար երկու հարյուր վաթսուհինգ գերության հետ հոգևոր Բաբելոնում:

«Աստծո եկեղեցին երկրի վրա այս երկարատև, անողորմ հալածանքների ժամանակ նույնքան իսկապես գերության մեջ էր, որքան Իսրայելի որդիները գերության մեջ պահվեցին Բաբելոնում՝ աքսորի ժամանակաշրջանում»: Մարգարեներ և թագավորներ, 714:

Ուստի Միլլերը ոչ մի դժվարություն չէր տեսնում հեթանոսական Հոռմը առավել որոշակիորեն նույնացնող մարգարեական կատարումները պապական Հոռմի հետ փոխադարձաբար կիրառելու մեջ: Մենք, շարունակելիս, դրա օրինակներ կներկայացնենք, սակայն եթե հասկանանք, որ Միլլերը հեթանոսական և պապական Հոռմը դիտում էր որպես մեկ թագավորություն, ապա կարող ենք հասկանալ, թե ինչու Միլլերը ոչ մի դժվարություն չէր տեսնում այն բանում, որ Հիսուսը «Դանիել մարգարեի ասած ամայության պղծությանը» հղում աներ որպես հեթանոսական Հոռմի կատարման, մինչդեռ միևնույն ժամանակ Դանիելի գրքում «ամայության պղծություն» արտահայտությունը հասկանում էր որպես պապական Հոռմի խորհրդանիշ: Միլլերը չէր կարող տեսնել երեք ամայացնող իշխանությունները, և այդ պատճառով նրա մարգարեական շրջանակը սահմանափակ էր, թեև ճշգրիտ:

Բայց ինչպե՞ս պետք է հասկանանք մ.թ. 66 թվականի պատմական իրադարձման անհամապատասխանությունը, երբ հեթանոսական Հոռմը, Քրիստոսի մարգարեության կատարմամբ, իր դրոշմները կանգնեցրեց տաճարի սրբազան գավիթներում: Արդյո՞ք «պղծությունը ամայացման, որի մասին ասաց Դանիել մարգարեն», հեթանոսական, թե՞ պապական Հոռմի խորհրդանիշն է: Այդ դժվարության պատասխանը բավականին պարզ է, երբ երկուսի փոխարեն ճանաչում եք ամայացնող երեք ուժ: Պետք է սկսել Քույր Ուայթի մեկնաբանությունից՝ Քրիստոսի՝ Երուսաղեմի կործանման վերաբերյալ մարգարեության կատարման մասին:

«Քրիստոսի խաչելությամբ հրեաների կողմից ներառված էր Երուսաղեմի կործանումը: Գողգոթայի վրա թափված արյունը եղավ այն ծանրությունը, որ նրանց մոլեց դեպի կործանում՝ այս աշխարհի համար և գալիք աշխարհի համար: Այդպես կլինի մեծ վերջին օրը, երբ դատաստանը պիտի հասնի Աստծու շնորհը մերժողներին: Քրիստոսը՝ նրանց գալթակողության վեմը, այնժամ նրանց կհայտնվի որպես վրեժխնդիր լեռ: Նրա դեմքի փառքը, որ արդարների համար կյանք է,

ամբարիշտների համար կլինի լափող կրակ: Միտ մերժման, շնորհի արհամարհման պատճառով մեղավորը պիտի կործանվի»:

«Բազմաթիվ պատկերավոր օրինակներով և կրկնվող նախազգուշացումներով Հիսուսը ցույց տվեց, թե ինչ արդյունք պիտի ունենար Աստծո Որդուն մերժելը հրեաների համար: Այս խոսքերով Նա դիմում էր բոլոր ժամանակների այն մարդկանց, որոնք հրաժարվում են ընդունել Նրան որպես իրենց Փրկիչ: Ամեն նախազգուշացում նրանց համար է: Պղծված տաճարը, անհնազանդ որդին, կեղծ այգեգործները, արհամարհական շինարարները՝ իրենց համապատասխանությունն ունեն ամեն մեղավորի փորձառության մեջ: Եթե նա չապաշխարի, այն դատավճիռը, որին նրանք նախապատկերում էին, նրա՛նք կլինի»: The Desire of Ages, 600.

Երբ Պողոսը մատնանշեց բառացիից դեպի հոգևոր անցումը, նա ցույց է տալիս, որ այն տեղի ունեցավ խաչի ժամանակահատվածում, և հարկ է նկատել, որ Երուսաղեմի կործանումը ուղղակիորեն կապված է խաչի հետ: Բառացի Երուսաղեմի կործանումը, որը նախ կատարվեց բառացի Բաբելոնի կողմից, վերջին անգամ կատարվեց բառացի Հռոմի կողմից, որովհետև Հիսուսը միշտ ներկայացնում է վերջը սկզբի հետ: Սրբարանի և գործի ոտնահարումը, որ սկսվել էր Բաբելոնի հեթանոսական իշխանությամբ, ավարտվեց Հռոմի հեթանոսական իշխանությամբ:

Հոգևոր Երուսաղեմի հոգևոր ոտնահարումն իրագործվեց պապական Հռոմի կողմից, և ոտնահարման այդ երկու ժամանակաշրջանները (բառացի և հոգևոր) նախապատկերում են Աստծու ժողովրդի ոտնահարումը երրորդ ավերիչ իշխանության կողմից, որը Հռոմի առումով կոչվում է ժամանակակից Հռոմ:

Գոյություն ունեն երեք ամայացնող գործություններ, որոնցից յուրաքանչյուրը հալածում է Աստծո ժողովրդին: Հեթանոսության վիշապը, որին հաջորդում է կաթոլիկության ծովի գազանը, իսկ նրան՝ Միացյալ Նահանգների երկրի գազանը (սուտ մարգարեն): Հեթանոսությունը ներկայացված էր զանազան հեթանոսական տերություններով, որոնք ոտնակոխ էին անում բառացի Իսրայելին: Այնուհետև պապականությունը 538-ից մինչև 1798 թվականը հազար երկու հարյուր վաթսու տարի շարունակ ոտնակոխ արեց հոգևոր Իսրայելին: Վիշապի, գազանի և սուտ մարգարեի եռակի միությունը ժամանակակից Հռոմն է, և այն ևս ոտնակոխ է անում Աստծո ժողովրդին կիրակնօրյա օրենքի ճգնաժամի «ժամի» ընթացքում: Վիշապի, գազանի և սուտ մարգարեի երեք ամայացնող գործությունները նաև ներկայացված են որպես հեթանոսական Հռոմ, պապական Հռոմ և ժամանակակից Հռոմ:

Հայտնություն տասնյոթի առումով հեթանոսությունն առաջին չորս թագավորներն են, հինգերորդ թագավորը՝ պապականությունն է, իսկ վեցերորդ, յոթերորդ և ութերորդ թագավորները՝ ժամանակակից Հռոմի եռակի միությունն է:

Եվ կան յոթ թագավորներ. հինգն ընկել են, մեկը կա, իսկ մյուսը դեռ չի եկել, և երբ գա, պետք է կարճ ժամանակ մնա: Եվ գազանը, որ էր և չկա, ինքն իսկ ութերորդն է, և յոթից է, և գնում է դեպի կորուստ: Հայտնություն 17:10, 11.

Դանիելի երկրորդ գլխի տեսանկյունից՝ հեթանոսությունն ընդգրկում է բոլոր չորս թագավորությունները՝ բառացի Բաբելոնից մինչև բառացի Հռոմ: Հոգևոր Բաբելոնը պապականությունն է (ոսկե գլուխը), իսկ վիշապի, գազանի և կեղծ մարգարեի եռակի միությունը (Ժամանակակից Հռոմը) ներկայացված է հոգևոր Մարա-Պարսկաստանի, հոգևոր Հունաստանի և հոգևոր Հռոմի եռակի միությամբ (որի մահաբեր վերքը բժշկված է):

Երբ Հիսուսը հիշատակեց «աւերման պղծութիւնը, որի մասին խօսել է Դանիէլ մարգարէն», Նա մատնանշում էր մի որոշակի «նշան», որը քրիստոնեաները պետք է ճանաչեն Հռոմի երեք դրսևորումներից իւրաքանչիւրում: Հեթանոսական Հռոմը, պապական Հռոմը եւ արդիական Հռոմը բոլորը հալածում են Աստծու ժողովրդին: Այդ հալածանքը մարգարեական կերպով ներկայացուած է որպէս սրբարանը եւ զօրքը ոտքի տակ տալը: Հիսուսը նախագգուշացում տուեց այդ հալածանքի մօտենալու մասին՝ հալածանքների երեք շրջափուլերից իւրաքանչիւրի համար: Երբ Հռոմի իշխանութեան «նշանը» դրուեց սրբարանի մէջ, Երուսաղէմից փախչելու ժամանակը հասել էր: Հիսուսը Դանիէլի «աւերման պղծութիւն» արտայայտութիւնը չէր գործածում որպէս երկրային մի իշխանութեան խորհրդանիշ, այլ որպէս այն նշանի խորհրդանիշ, որը քրիստոնեաները պետք է ճանաչէին:

«Հիսուսը ունկնդիր աշակերտներին հայտնեց այն դատաստանները, որ պիտի գային ուրացող Իսրայելի վրա, և մանավանդ այն հատուցող վրեժը, որ պիտի հասներ նրանց՝ Մեսիային մերժելու և խաչելու համար: Անսխալ նշանները պիտի նախորդէին այդ ահափոր գագաթնակետին: Սարսափազդու ժամը պիտի գար հանկարծակի և արագորեն: Եվ Փրկիչը զգուշացրեց Իր հետևորդներին. «Արդ, երբ տեսնէք աւերակութեան պղծութիւնը, որի մասին ասուեց Դանիէլ մարգարէի միջոցով, կանգնած սուրբ տեղում,— ով որ կարդում է, թող հասկանայ,— այն ժամանակ նրանք, որ Հրեաստանում են, թող փախչեն լեռները»: Մատթեոս 24:15, 16; Դուկաս 21:20, 21: Երբ հռոմեացիների կռապաշտական դրոշները կանգնեցվէին սուրբ տարածքի վրա, որ քաղաքային պարիսպներից մի քանի ասպարեզ դուրս էր տարածվում, այն ժամանակ Քրիստոսի հետևորդները պիտի իրենց ապահովությունը գտնէին փախուստի մէջ: Երբ նախագգուշացնող նշանը երևար, նրանք, որ պիտի փրկվէին, չպիտի ամեննին հապաղէին: Ամբողջ Հրեաստանի երկրով մեկ, ինչպէս նաև հենց Երուսաղէմում, փախուստի ազդանշանին պետք էր անմիջապէս հնազանդվել: Նա, ով պատահմամբ կտուրի վրա լինէր, չպիտի իջներ իր տունը, նույնիսկ իր ամենաթանկարժէք գանձերը փրկելու համար: Նրանք, ովքեր աշխատում էին արտերում կամ այգիներում, չպիտի ժամանակ վերցնէին վերադառնալու այն վերնագգեստի համար, որ մի կողմ էին դրել, մինչ տքնէին օրվա շոգին: Նրանք չպիտի մեկ ակնթարթ անգամ տատանվէին, որպէսզի չընդգրկվէին ընդհանուր կործանման մէջ»: Մեծ պայքար, 25:

Այդ հատվածում Քույր Ուայթը «աւերման պղծութիւնը» ներկայացնում է իբրև «անմոլորելի նշան», որը պատկերված էր «հռոմեացիների կռապաշտ դրոշներով», որոնք նրանք կանգնեցրին սրբարանի «սուրբ տեղում»: Հիսուսը «աւերման պղծութիւնը» չէր գործածում՝ ներկայացնելու համար ո՛չ հեթանոսական և ո՛չ էլ պապական Հռոմի

որևէ իշխանություն, այլ՝ որպես «նշան»: Երբ այդ «նշանը» դրվեց տաճարի սուրբ տեղում, քրիստոնյաները պետք է փախչեին Երուսաղեմից, «որպեսզի չներքաշվեն ընդհանուր կործանման մեջ»: Նույն հատվածում քիչ ավելի ուշ Քույր Ուայթն ավելի առաջ է գնում և ցույց տալիս, որ Քրիստոսի այն մարգարեությունը, որը մատնանշում էր այդ կործանումը, ուներ մեկից ավելի իրագործում:

«Փրկչի մարգարեությունը Երուսաղեմի վրա դատաստանների այցելության վերաբերյալ պիտի ունենա ևս մեկ կատարում, որի ահավոր ամայացումը միայն աղոտ ստվերն էր: Ընտրյալ քաղաքի ճակատագրի մեջ մենք կարող ենք տեսնել այն աշխարհի վախճանը, որ մերժել է Աստծո ողորմությունը և ոտնակոխ արել Նրա օրենքը: Մոայլ են մարդկային թշվառության այն արձանագրությունները, որոնց ակնատեսն է եղել երկիրը իր հանցագործության երկար դարերի ընթացքում: Միտքը հիվանդանում է, և միտքը տկարանում՝ այդ ամենի մասին խորհելիս: Սոսկալի են եղել Երկնքի իշխանությունը մերժելու հետևանքները: Սակայն ապագայի հայտնություններում ներկայացվում է առավել ևս խավար մի տեսարան: Անցյալի տարեգրությունները՝ խռովությունների, բախումների և հեղափոխությունների այդ երկար շարանը, «գորավորի մարտը ... աղմուկով, և հանդերձները՝ արյան մեջ թաթախված» (Եսայիա 9:5),— ի՞նչ են դրանք այն օրվա սարսափների համեմատ, երբ Աստծո զսպող Հոգին ամբողջովին ետ կվերցվի ամբարիշտներից՝ այլևս չսանձելու մարդկային կրքերի և սատանայական ցասման բռնկումը: Այնժամ աշխարհը, ինչպես երբեք առաջ, պիտի տեսնի Սատանայի իշխանության արդյունքները»:

«Սակայն այն օրը, ինչպես Երուսաղեմի կործանման ժամանակ, Աստծու ժողովուրդը պիտի ազատագրվի, ամեն ոք, որ գտնվի կենդանիների թվում գրված»: Եսայիա 4:3: Քրիստոսը հայտարարել է, որ Իր երկրորդ գալուստով պիտի գա՝ Իր հավատարիմներին Իր մոտ հավաքելու համար. «Այն ժամանակ երկրի բոլոր ցեղերը պիտի ողբան, և պիտի տեսնեն Մարդու Որդուն, որ գալիս է երկնքի ամպերի վրա գործությամբ և մեծ փառքով: Եվ Նա Իր հրեշտակներին պիտի ուղարկի շեփորի մեծաձայն հնչմամբ, և նրանք պիտի հավաքեն Նրա ընտրյալներին չորս հողմերից երկնքի մի ծայրից մինչև մյուսը»: Մատթեոս 24:30, 31: Այն ժամանակ նրանք, ովքեր չեն հնազանդվում ավետարանին, պիտի սպառվեն Նրա բերանի շնչով և պիտի կործանվեն Նրա գալստյան փառքի շողքով: 2 Թեսաղոնիկեցիներ 2:8: Ինչպես հին Իսրայելը, այնպես էլ ամբարիշտներն իրենք են իրենց կործանում. նրանք ընկնում են իրենց անօրենությամբ: Մեղքի կյանքով նրանք իրենց այնքան են դուրս դրել Աստծու հետ ներդաշնակությունից, նրանց բնություններն այնքան են ապականվել չարությամբ, որ Նրա փառքի հայտնությունը նրանց համար դառնում է սպառող կրակ:

«Թող մարդիկ զգուշանան, որ չանտեսեն այն դասը, որ իրենց է փոխանցվում Քրիստոսի խոսքերում: Ինչպես Նա Իր աշակերտներին զգուշացրեց Երուսաղեմի կործանման մասին՝ նրանց տալով մոտալուտ կործանման նշան, որպեսզի նրանք կարողանային փախուստ տալ, այդպես էլ Նա աշխարհին զգուշացրել է վերջնական կործանման օրվա մասին և տվել է դրա մոտենալու նշանները, որպեսզի բոլոր նրանք, ովքեր կամենան, փախչեն գալիք բարկությունից: Հիսուսը հայտարարում է.

«Եվ նշաններ պիտի լինեն արևի, և լուսնի, և աստղերի մեջ, և երկրի վրա՝ ազգերի նեղություն»։ Ղուկաս 21:25; Մատթեոս 24:29; Մարկոս 13:24-26; Հայտնություն 6:12-17: Նրանք, ովքեր տեսնում են Նրա գալստյան այս ավետաբեր նշանները, պետք է «իմանան, որ մոտ է, դռների առաջ իսկ»։ Մատթեոս 24:33: «Արթուն կացե՛ք ուրեմն»,— Նրա խրատական խոսքերն են։ Մարկոս 13:35: Նրանք, ովքեր ականջ են դնում այս նախազգուշացմանը, խավարում չեն թողնվի, որպեսզի այդ օրը նրանց վրա անակնկալ վրա հասնի։ Բայց նրանց համար, ովքեր չեն կամենում արթուն լինել, «Տիրոջ օրը կգա ինչպես գողը գիշերով»։ Ա Թեսաղոնիկեցիներ 5:2-5»։ Մեծ պայքարը, 36, 37:

Երբ Քույր Ուայթը գրեց այս խոսքերը, Երուսաղեմի կործանման ապագա կատարումը դեռևս պետք է լիներ։ Հատուցողական դատաստանը, որ իրականացվելու է արդի Հռոմի (վիշապի, գազանի և սուտ մարգարեի) դեմ աշխարհի վախճանին, ներկայացնում է հոգևոր Բաբելոնի վերջնական անկումը, սակայն հոգևոր Բաբելոնը (պապականությունը) արդեն մեկ անգամ ընկել էր՝ 1798 թվականին։ Երուսաղեմի կործանումը ներկայացնում է Աստծո հատուցողական դատաստանը ուխտադրժող եկեղեցու վրա։

Երուսաղեմի կործանումը մ.թ. 66-ից մինչև մ.թ. 70-ը տևած երեքուկես տարիների ընթացքում նախապատկերում է աշխարհի վախճանին Աստծո հատուցողական դատաստանի կործանումը, որը բերվում է ժամանակակից Հռոմի վրա (վիշապը, գազանը և սուտ մարգարեն)։ Երուսաղեմի պաշարումն ու կործանումը, որ իրականացվեց հեթանոսության կողմից մ.թ. 66-ից մինչև մ.թ. 70-ը, տևեց ճիշտ երեքուկես տարի։

Պապականության կողմից գործադրված հոգևոր Երուսաղեմի պաշարումն ու կործանումը տևեց երեքուկես մարգարեական տարի՝ 538-ից մինչև 1798։ Այդ երկու պատկերավոր օրինակները նախատիպում են Երուսաղեմի պաշարումն ու կործանումը կիրակնօրյա օրենքի ճգնաժամի «ժամում», որը հարուցվում է ժամանակակից Հռոմի կողմից։ Երուսաղեմի երեք կործանումներից վերջինը հետ է շրջվում, ինչպես ներկայացված է Դանիելի գրքում։

Դանիելի գիրքը սկսվում է Բաբելոնի կողմից Երուսաղեմի նվաճումով և կործանումով, և ավարտվում է Բաբելոնի կործանմամբ ու Երուսաղեմի հաղթանակով։ Այդ երեք պատերազմներից յուրաքանչյուրում քրիստոնյաներին տրվել էր մի նշան, որը տեղեկացնում էր նրանց գալիք պատերազմի առջև փախչելու մասին։ Մ.թ. 66 թվականին դա այն ժամանակ էր, երբ հեթանոսական Հռոմի զորքերը իրենց նշանները (իրենց մարտական դրոշները) կանգնեցրին սրբարանի սուրբ տաքածքում։ 538 թվականին դա այն ժամանակ էր, երբ հայտնվեց «մեղքի մարդը», նստելով Աստծո տաճարում (քրիստոնեական եկեղեցում) և իրեն ցույց տալով, թե ինքն Աստված է, երբ այդ տարում Օդեանի ժողովում նա կիրակիի օրենք անցկացրեց։ Կիրակիի պարտադրումն այն է, ինչ պապականությունը ներկայացնում է որպես քրիստոնեական աշխարհի վրա իրենց իշխանության ապացույց, որովհետև նրանք պնդում են (և իրավամբ), որ Աստծո Խոսքում որևէ հիմք չկա կիրակնօրյա պաշտամունքի համար, և

այն փաստը, որ նրանք քրիստոնեության մեջ հաստատեցին կիրակին որպես պաշտամունքի օր, ապացույց է, որ իրենց հեթանոսական ավանդույթների ու սովորույթների հեղինակությունը վեր է Աստվածաշնչից:

538 թվականին քրիստոնյաները պետք է առանձնանային Հռոմեական եկեղեցուց՝ ոչ միայն այն պատճառով, որ այն իրականում քրիստոնեական եկեղեցի չէր, այլև որովհետև պապական իշխանության նշանը դրվել էր Աստծո եկեղեցու սուրբ տարածքներում: Քույր Ուայթը նույնացնում է այդ պատմության առանձնացման ընթացքը, որով սկսվեց այն ժամանակաշրջանը, երբ Աստծո եկեղեցին տասներկու հարյուր վաթսու տարիներ փախավ անապատ:

«Բայց լույսի Իշխանի և խավարի իշխանի միջև ոչ մի միություն չկա, և նրանց հետևորդների միջև ևս միություն լինել չի կարող: Երբ քրիստոնյաները համաձայնեցին միավորվել նրանց հետ, ովքեր հեթանոսությունից միայն կիսով չափ էին դարձի եկել, նրանք մտան մի ճանապարհի վրա, որը նրանց ավելի ու ավելի հեռու էր տանում ճշմարտությունից: Սատանան ցնծում էր, որ իրեն հաջողվել էր խաբել Քրիստոսի հետևորդների այդքան մեծ թվի: Ապա նա իր գործությունն առավել լիովին գործադրեց նրանց վրա և ներշնչեց նրանց հալածել նրանց, ովքեր հավատարիմ էին մնում Աստծուն: Ոչ ոք այնքան լավ չէր հասկանում, թե ինչպես հակադրվել ճշմարիտ քրիստոնեական հավատքին, որքան նրանք, ովքեր մի ժամանակ եղել էին դրա պաշտպանները. և այս ուրացած քրիստոնյաները, միանալով իրենց կիսահեթանոս ընկերակիցներին, իրենց պատերազմը ուղղեցին Քրիստոսի վարդապետության ամենաէական հատկանիշների դեմ:»

«Հուսահատական պայքար էր պահանջվում, որպեսզի նրանք, ովքեր կամենում էին հավատարիմ մնալ, հաստատ կանգնեին այն խաբեությունների և պղծությունների դեմ, որոնք քահանայական հանդերձներով ծածկված ներմուծվել էին եկեղեցու մեջ: Աստվածաշունչը չէր ընդունվում որպես հավատի չափանիշ: Կրոնական ազատության վարդապետությունը կոչվում էր հերետիկոսություն, և դրա պաշտպանները ատվում ու հալածվում էին:»

«Երկարատև և ծանր հակամարտությունից հետո հավատացյալ այն սակավաթիվները որոշեցին խզել ամեն մի միություն ուխտադրուժ եկեղեցու հետ, եթե նա դեռևս հրաժարվեր ազատվել սուտից և կռապաշտությունից: Նրանք տեսան, որ բաժանումը բացարձակ անհրաժեշտություն էր, եթե ցանկանում էին հնազանդվել Աստծո խոսքին: Նրանք չէին համարձակվում հանդուրժել այնպիսի մոլորություններ, որոնք կործանարար էին իրենց իսկ հոգիների համար, և տալ այնպիսի օրինակ, որը վտանգի տակ կոներ իրենց զավակների և զավակների զավակների հավատը: Խաղաղությունն ու միասնությունը պահպանելու համար նրանք պատրաստ էին անել ամեն զիջում, որ համահունչ էր Աստծուն հավատարմությանը, սակայն նրանք զգում էին, որ նույնիսկ խաղաղությունն էլ չափազանց թանկ գնով կգնվեր, եթե դրա համար զոհաբերվեր սկզբունքը: Եթե միասնությունը կարելի էր ապահովել միայն ճշմարտության և արդարության փոխզիջմամբ, ապա թող լինի տարակարծություն, և նույնիսկ պատերազմ»: The

Այս մտքերը կշարունակենք հաջորդ հոդվածում:

«Հավիտենությունը ձգվում է մեր առջև: Վարագույրը շուտով բարձրացվելու է: Մենք, որ զբաղեցնում ենք այս լուրջ, պատասխանատու դիրքը, ի՞նչ ենք անում, ինչի՞ մասին ենք մտածում, որ կառչում ենք մեր եսասիրական հանգստասիրությունից, մինչ շուրջներս հոգիներ են կորչում: Մի՞թե մեր սրտերն ամբողջովին բթացել են: Մի՞թե չենք կարող զգալ կամ հասկանալ, որ մենք գործ ունենք անելու ուրիշների փրկության համար: Եղբայրներ՝, մի՞թե դուք այն դասից եք, որ աչքեր ունենալով՝ չեն տեսնում, և ականջներ ունենալով՝ չեն լսում: Մի՞թե գուր է, որ Աստված ձեզ տվել է Իր կամքի գիտությունը: Մի՞թե գուր է, որ Նա զգուշացում է ուղարկել ձեզ՝ զգուշացումից հետո զգուշացում: Դուք հավատո՞ւմ եք հավիտենական ճշմարտության այն հռչակումներին, որոնք վերաբերում են նրան, ինչ շուտով գալու է երկրի վրա, հավատո՞ւմ եք, որ Աստծո դատաստանները կախված են ժողովրդի վրա, և մի՞թե դեռ կարող եք հանգիստ նստել՝ ծույլ, անհոգ, հաճույքասեր»

«Այժմ Աստծո ժողովրդի համար ժամանակը չէ իրենց զգացմունքները կապելու կամ իրենց գանձը աշխարհում դիզելու: Հեռու չէ այն ժամանակը, երբ, ինչպես առաջին աշակերտները, մենք էլ ստիպված պիտի լինենք ապաստան որոնել ամայի և մեկուսի վայրերում: Ինչպես հռոմեական զորքերի կողմից Երուսաղեմի պաշարումը ազդանշան եղավ Հրեաստանի քրիստոնյաների փախուստի համար, այնպես էլ մեր ազգի կողմից իշխանության յուրացումը՝ պապական շաբաթը պարտադրող հրովարտակի միջոցով, մեզ համար նախազգուշացում պիտի լինի: Այնժամ ժամանակը կլինի լքելու մեծ քաղաքները՝ ի պատրաստություն փոքր քաղաքները նույնպես թողնելու և մեկուսացած վայրերում՝ լեռների մեջ, առանձնացած բնակավայրեր գնալու համար: Եվ այժմ, այստեղ թանկարժեք բնակարաններ՝ որոնելու փոխարեն, մենք պետք է պատրաստվենք գնալու ավելի լավ երկիր՝ այսինքն երկնային: Փոխանակ մեր միջոցները ինքնահաճույքին ծառայեցնելու վրա ծախսելու, մենք պետք է սովորենք խնայող լինել: Աստծուց տրված յուրաքանչյուր տաղանդ պետք է գործածվի Նրա փառքի համար՝ աշխարհին նախազգուշացումը տալու գործում: Աստված աշխատանք ունի, որ Իր գործակիցները պետք է կատարեն քաղաքներում: Մեր միսիաները պետք է պահպանվեն. նոր միսիաներ պետք է բացվեն: Այս գործը հաջողությամբ առաջ տանելու համար փոքր ծախս չի պահանջվի: Անհրաժեշտ են երկրպագության տներ, որտեղ մարդկանց կարելի կլինի հրավիրել լսելու այս ժամանակի ճշմարտությունները: Հենց այս նպատակի համար է, որ Աստված կապիտալ է վստահել Իր տնտեսներին: Թույլ մի՛ տվեք, որ ձեր ունեցվածքը կապված լինի աշխարհիկ ձեռնարկությունների մեջ, այնպես որ այս գործը խոչընդոտվի: Ձեր միջոցները դուրս բերեք այնտեղից, որտեղ կարող եք տնօրինել դրանք Աստծո գործի օգտի համար: Ձեր գանձերն ուղարկե՛ք ձեզնից առաջ՝ երկինք»: Վկայություններ, հատոր 5, 464: